

1 / 2002 IRIZPENA

II EAEKO GAZTE PLANAREN Zirriborroaren Gainean

Bilbon, 2002ko urtarrilaren 18an

I.- AURREKARIAK

Azaroaren 7an Euskadiko Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzordean Kultura Sailaren idatzia sartu zen, non II Plan Joven de La CAPV – II EAEko Gazte Planaren Zirriborroaren gaineko txostena eskatzen baitzion Euskadiko Gizarte eta Ekonomia Arazoetarako Batzordeari, ekainaren 27ko 9/1997 Legearen 3.1. a) artikulua araberaz.

Ekimen honek 2001eko abenduaren 31n agortu den I Gazte Planaren tokia hartuko du, jardueraren lerroak hurrengo hiru urteetako eszenatokira egokitzeke, EAEko gazteriaren arazoei ikuspegi orokorretik aurre egiteko beharri erantzunez pentsatu baita, alegia, gazte jendearen errealtatea osatzen duten dimentsio desberdinetatik hartuta: lana, hezkuntza eta prestakuntza, etxebizitza, osasuna eta gizarte ekintza eta aisialdi eta kultura dimentsioetatik.

Zirriborroaren kopia berehala helarazi zitzaizkien Batzordearen Osoko Bilkurako kide guztiei, beren proposamen eta iritziak bidaltzeko eta dagokio Lan Batzordeari jakinarazteko, Euskadiko Gizarte eta Ekonomia Arazoetarako Batzordearen Funtzionamendurako Arautegian ezarrita dagoen bezala, eta joan den abenduaren 5ean Gizarte Garapeneko Batzordea bildu zen Irizpenaren Aurreproiektuaren lehenengo zirriborroa baloratu eta bertan planteatzen ziren gaiak eztabaidatzeko.

Batzorde horrek 2001eko abenduaren 19an eta 2002ko urtarrilaren 8an izandako ondorengo bileren eta horietan Irizpen Aurreproiektu bana aztertu eta eztabaidatu eta gero, 2002ko urtarrilaren 18an Euskadiko EGBren Batzorde Iraunkorrari Irizpen Proiektu hau aurkezten zaio, bere iritzia eman dezan. Batzorde honek, Osoko Bilkuraren eskuordetza izanik aipatutako egunean ematen dio onespina irizpen honi.

II.- EDUKIA

II. Gazte Planeko testuaren zirriborroan honakoa agertzen da: II. Gazte Planaren oinarriak, II. Gazte Planaren Profila, II. Gazte Planaren bidez gauzatu diren esku hartze eta jardueren zerrenda eta arloko diagnostikoa. Ondoren, lehenengo hiru kapituluak laburbilduko ditugu

II Gazte Planaren Oinarriak:

II Gazte Plana –I Gazte Planak jada egin zuen bezala- gazteek EAEn bizi duten gizarte errealtatea enplegurik ezak burujabetzea berandutzen dielako eta horrek beren bizitzarako sortzen dizkien ondorio ugariengatik izugarri baldintzatuta dagoelako oinarritik abiatzen da. Izan ere, ekonomia egoera azken urteotan nabarmen hobetu den arren, gazteriek langabeziaren eraso gehien jasaten duen gizarteko atala da oraindik ere eta, gainera, Plan horren esanetan, sortzen den gazteen enplegurik gehiena kalitate gutxikoa da.

Egoera horren ondorio nagusiak gazte garaia gizartean tarte bat lortzeko aukerak bilatzeko luzatzea, gizabanakoaren gizarte baloraziorako elementu behinena –lana- ez izateak sortzen duen gizarte bazterketaren sentipena areagotzea, krisiak defentsarik gabeko gazteen kolektiboengan oihartzun berezia izatea eta, azkenik, gizabanakoaren etorkizuneko garapena jokoan jartzen duten arrisku faktoreen ugaltzea dira.

Egoera horren aurrean, Planak egoki irizten dio ikuspegia biratzeari, negatiboan emandako argudioen eskematik gazteak gizarterako zer-nolako kapitala diren jabe dadin eskema positibora aldatuz: gazteei gizarteratzen laguntzea inbertsio balio sendo eta segurua dela sinestea, gazterian inbertitzea gizartearen multzoan inbertitzeko modu bat dela ulertuta.

Bestalde, II Gazte Planaren oinarrien atalak Europako eta gure inguruneko politikekin bat egitera apelatzen du eta, zehazki, Europar Batasuneko gazteen aldeko politikaren gaineko Liburu Zuriaren prestakuntza prozesuan jartzen ari diren ildoetara jotzea. Gazteriaren politika integralaren nozioa aurrera egiten ari da arian-arian European, eta gero eta gehiago dira ikuspegi hau gazteriarekin zerikusia duten gai, behar eta arazoen tratamendura eransten saiatzen ari diren herrialdeak. Amaitzeko, dokumentuak Euskadiko Gazteriaren Kontseiluak plana prestatzeko egin dituen ekarpenak azpimarratzen ditu.

II Gazte Planaren Soslaiak:

Bigarren Gazte Planaren zirriborroak baiesten du ez dela Eusko Jaurlaritzaren Plan bat, EAEko erakundearen multzoak jorratu eta berretsitako dokumentua baizik, eta era berean Eusko Jaurlaritza ez dela prozesua bultzatu behar duen bakarra, xedea orokorrean interbentzioko eta lehentasuneko ildoak ebakitzea baita, ondoren erakundeek ildo horiek zehatz ditzaten. Gazte Planak dio adostasuneko dokumentua dela, gazteriaren aldeko politika egiteko bidea zabaltzen duena. Azken batean, garatu gabeko plana da, erakunde desberdinek beren eskuduntza eta lehentasunetan oinarrituz bideratu eta burutzen dituzten politiken bitartez garatu beharko dena.

Bestalde, Gazte Planari, bigarren edizio honetan, beste orientazio bat eman zaio: gazteriaren errealitatea osatzen duten bost dimentsioen diagnostikoen berrikuspenetik abiatuta, interbentzioko ildoak eta ildo horietan jasotako ekintzak berriro definitu dira. Baina orientazio berria emate hori ez da jarduera proposamenetan soilik ikusten, eusten duen hausnarketa prozesuan zehar ere berritasun garrantzitsuak antzeman baitira aurreko dokumentuaren aldean. Berritasun horien artean zenbait orokorrak dira, hala nola, gizarteari ukitzen dioten fenomeno berriak agertzea, besteak beste, inmigratioak hartu duen indarra, eta Europako testuinguruak herri ekimenetan eta ekimen pribatuetan gero eta garrantzi handiagoa hartuz doala. Halaber, prestakuntzaren eta lanaren merkatuan informazioaren teknologia berrien protagonismoa areagotu dela nabarmentzen da, baina baita kultura eta aisia bezalako beste eremu batzuetan ere.

Beste gauza batzuen alorrean, II Gazte Planak bere planteamendu estrategikoan bulkada eraberrituaz hornitu beharra sartzen du, bost esparru desberdinetik etorri behar duen bulkadaz hain zuzen: pertsona gazteengandik, Administrazioaren maila desberdinetatik, gizarte eragileengandik, udaletatik eta komunikabideetatik. Bereziki garrantzitsu irizten zaio gazteek Plana beren partaidetzaren bitartez bultzatu dezaten beharrari, beraiek baitira planaren neurrien onuradun nagusiak. Gainera, dokumentuak onartu egiten du gizarteko eragileen partaidetza halaberrez urria izan zutela I Gazte Planean, arrazoi desberdinengatik, eta orain gizarte eragileek planaren sorrera, garapena eta gauzatzea eratzten duten une horietan guztietan askoz ere partaidetza aktiboagoa izan dezaten bermatuko duen prozesua abiaraztea komeni dela planteatzen du.

Azkenik, Gazte Planak, EAEko gazteriaren aldeko politikak hurrengo hiru urteetarako zehazteko borondate gisa, badauzka baloraziozko osagaiak, eta proiektu hau balio oinarri sendo batetik abiatu behar dela aitortuz horietako batzuekiko konpromisoa hartzen du. Batez ere eragiketazkoa den ikuspegitik, berdintasunaren (integrazio, elkartasun eta aniztasun legez ulertuta), erantzukizunaren eta partaidetzaren alde jotzen du, justizia eta berdintasun handiagoko gizartea bilatzea sustatzeko behar diren balioak agerian gera daitezen foroa izateko asmoz.

Eremuz eremuko diagnostikoa:

Gazte Planak gazteriaren gizarteko errealitatea osatzen duten bost eremu identifikatzen ditu, eta bakoitza banatuta aztertzen da –maiz elkarri lotuta ere aztertu arren-, diagnostikoa prestatzera begira. Diagnostikoa, kasu bakoitzean, xedeen zerrenda batera iristen da, ondoren zehaztasun handiagoko ekintzetan gauzatzen diren xedeen zerrendan.

I – Lana eta lan munduan txertatzea

Enplegua da, oraindik ere, EAEko gazteen kezka nagusia, beraz, Gazte Plana laneko merkatuaren eta hezkuntza sistemaren arteko tartea estutzeko beharrean tematzen da. Gainera, azpimarratzen du enplegua sustatzeko gerorako ekimenen eraginkortasunak gizarte eragileek plangintzan eta diseinuan partaidetza handiagoa izan dezaten, tokiko erakundeek protagonismo handiagoa, eta enpresek EAEko gazteak lan merkatuan txertatzeko eta gazteen lan baldintzak hobetzeko konpromiso aktiboa har dezaten eskatzen duela.

II – Irakaskuntza eta prestakuntza enplegurako

II.1 – Prestakuntza enplegurako

Enplegurako prestakuntzaren helburuak enplegatze maila hobetzea izan behar duelako premisatik, II Gazte Planak baiesten du langileen gaitasunaren mailaren eta moldatzeko gaitasunaren beharrezko hobekuntzak, teknologia berrien erabilpenaren maila areagotu eta prestakuntzan hizkuntza aniztasuna sartzea eskatzen duela, baita bizitzan zeharreko prestakuntzaren kontzeptua garatzea ere. Bestalde, herritar etorkinak hiri guneeetan finkatzeak agerian uzten du prestakuntzak pertsona horien kultura eskari eta ezaugarrietara moldatu behar duela. Azkenik, gizarte eragileen enplegurako prestakuntzaren plangintza eta kudeaketako partaidetza areagotu behar da.

II.2 – Irakaskuntza

Irakaskuntzaren esparrutik Gazte Planaren testuinguruan ezarri behar den helburu nagusia gaztea gizarteratzen laguntzea da, bai jakintzaren ikuspegitik bai gizarteko integrazioa bermatzeko behar diren trebetasunen ikuspegitik, horretarako gizarte eragileekiko elkarlanaz baliatuz. Gainera, baloreetan hezteko hezkuntzako lanaren gakoetako bat da, eta elkarbizitza bermatuko duen gutxieneko adostasuna eratuko duten balioen gaineko eztabaida serioa egin beharra dago, desberdintasunaren izatea lantzeaz gain, bai ikuspegi ezkorrenetik, hau da, gizarte desberdintasunetik, bai baikorrenetik, alegia, aniztasuna gorde beharreko aberastasuntzat jotzen duen ikuspegitik.

III – Etxebizitza

Gazte Planak beharrezko irizten dio beren bizitzako proiektua garatzeko etxebizitzarik eza oztopo garrantzitsu duten pertsonen modu zuzenagoan irits daitezen alternatiben aldeko postura garbia egiteari. Horren harira, etxebizitzaren salneurrietan eragingo duen lan ildoaz jorratu eta indartu behar da, epe luzerako ikuspegitik hartuta, eta etxebizitzaren alokairua ere sustatu behar da, kultura alderditik ez eze, zerga eta ekonomia alderdietatik ere.

IV – Osasuna eta Gizarte Ekintza

IV.1 – Osasuna

Administrazio desberdinen interbentzioa osasunaren ikuspegi orokorretik egin behar da, gazteriaren ezaugarriak eta heterogeneotasuna kontuan hartuta, informazioaren, prebentzioaren eta prestakuntzaren arteko erlaziotik lan eginez. Gainera, bizimodu osasuntsuko ohitura eta jokabideen sustapenak gazteen artean osasun arazorik ez sortzeko aukerarik emankorrena dirudi, eta horretarako gazteengandik hurbilen dagoen gizarte eta familia inguruneak landu behar dira gehien, ohiturak aldarazteko bideri egokiena baita.

IV.2 – Gizarte ekintza

Gazte Planak planteatzen duen funtsezko xedea arrisku egoeran dauden gazteen gizarte bazterkeriari aurrea hartzea da, eta horretarako bazterketa jasateko arriskurik handiena duten kolektiboetara, hala nola, gizarteko funtsezko trebetasunik

ez dutenengana, droga kontsumitzen duten gazteengana, arau eta lege hausleengana, ahalmen urrikoengana, eta etorkinengana zuzendutako neurriak abiarazi beharko dira. Gizarte eta Hezkuntza mailako Interbentzioko Egitarauak oinarrizko lanabesa dira pertsona gazte hauekin lan egiteko, eta Administrazioak gizarte eragileek xede horri begira abiarazten diren egitarauen diseinuan eta ebaluazioan partaidetza handiagoa izan dezaten bideratu behar dute.

V – Gazteen aisia eta kultura

V.1. –Aisia

Lehenik eta behin, Planak Administrazioak aisiaren esparruan esku hartzea behar den ala ez, eta esku hartze horrek zertarako izan behar duen eztabaidatzea komeni dela planteatzen du. Gainera, aisiaren denboraren kontzentrazioaren fenomeno berria ere aipatzen da, eta aldi berean, kontsumoarekin eta partaidetzako proposamen desberdinekin zerikusia duten aisialdia erabiltzeko moduen goraldiari. Testuinguru horretan, elkarteek programa zehatzetan partaidetza maila handiagoak hartzea komeniko litzatekeela iradokitzen da.

V.2 – Kultura

Planak azpimarratzen du gazteek kultura esparruan duten ezaugarri nagusia heterogeneotasuna dela, bai kulturako sormenaren bai kulturako kontsumoaren ikuspegitik. Kulturako sormenaren prozesuari dagokionez, Administrazioak konpromiso sendoa hartu behar du hiru ildotan: komunikazio eraginkorra lortzean, sormena eta hedapena ahalbidetzeko azpiegitura eta bitartekoak eskaintzeko konpromisoan, eta mentsik handieneko atalak sostengatu eta sustatzeko konpromisoan. Halaber, euskarak kultura jardueraren dimentsio guztietan egon behar duen zeharreko elementu gisa duen papera ere aipatzen da.

V.3 – Kirola

Dokumentu honek onartzen du erakundeen aldetik ezjakintasun handia dagoela gazteek kirol ariketaren alorrean dituzten eskari berrien gainean, beraz, jartzen den lehenengo helburua gazteriarren kirol ohituren aldaketa aztertzea da. Aldaketa horien harira, tradiziozko klub asko desagertu direla egiaztatu da, eta horregatik funtsezkoa da dauden baliabide eta ekipamenduak behar eta eskari berrietara egokitzea, klub eta federazioei egokitzeko behar duten prozesuan laguntzen zaien aldi berean.

III.- OHARBIDEAK

Ohar orokorrak

1. II Gazte Plana I Gazte Planean planteatutako diagnostikoa, eta interbentzioko ildo eta ekintzak doitzetik abiatzen denez, Irizpen honetan baloratzen ari garen dokumentuak, lehenengo planaren emaitzak modu zehatz eta sistematikoak ebaluatzen diren atala bat eduki beharko luke. Edozein motatako planaren idazketa gidatu behar duen planteamendu estrategikotik, alegia, planifikatu, gauzatu, kontrolatu eta doitzeko prozesu ziklikoaren ikuspegitik, II Gazte Planak lehenengo planaren gauzatzearen kontrolean antzeman ahal izan ziren akats eta desbideratzeen doitzea ekarri beharko luke. Horren harira, Euskadiko EGBk faltan hartzen du I Gazte Planak lortutako emaitzak ebaluatzeko lan serioa, zeinetan oinarritu eta finkatu beharko bailirateke II Gazte Planaren proposamenak. Helarazi zaigun dokumentaziorik gehiena ez da jarduera zerrenda bat besterik, gure ustez, praktikan jartzearen xehetasunak eta emaitzak behar beste aztertu ez zaizkiena. "I Gazte Planaren Garapenaren 1999 urteari buruzko Txostenean" Batzorde Teknikoaren Balorazioa goiburuarren azpian agertzen diren erreferentziak gutxiegi dira, argi eta garbi, baloratzeko baliabide izateko. Gainera, 2000 eta 2001 urteen gaineko dokumentuetan halako baloraziorik egiteko ahaleginik ere ez da ageri.

2. Funtsezkoa irizten diogu EAEko gazteriaren beharren lehentasunak ezartzeko, eta behar horiei erantzuteko neurriak diseinatzeko ekintza koordinatu eta adostua sustatzeari. Ez dugu ahaztu behar, ordea, egungo gizarte ereduak ez dizkiola beharko lituzkeen alternatibak eskaintzen gazteriari –gazteek jasaten dituzten arazoak egiturazkoak dira eta, halakoak izanik, egiturazko neurriak eskatzen dituzte-, eta proposatzen den Gazte Planak ez du errealtate hori kuestionatzen. Gazteriak ez du asmoen adierazpenik behar, bere arazoak, astiro-astiro bada ere, konponduko dizkioten benetako proposamenak eta egitate zehatzak baizik. Hala ere, ez dugu ahaztu behar EAEko erakundeak mugatuta daudela beren jardunean diagnostikatutako arazoetako batzuei erantzuteko orduan, batez ere lanarekin eta lan merkatuan txertatzearekin zerikusia duten kontuetan.
3. Hau Euskadiko Autonomia Erkidegoko gazteentzako plana da, beraz, EAEko Gazteriaren Plana izena eman dakion gomendatzen dugu.
4. II Gazte Planak aztertu beharko luke zergatik ez duten EAEko gizarteak oro har eta, bereziki, gazteriak I Plana ezagutzen, eta halako gizarte proiektiorik eza berriro gertatzea saihesteko neurri zehatzak planteatu beharko lituzke, besteak beste, gazteen kolektiboen partaidetza iraunkorra, plana jorratu, jarraipena egin eta ebaluatzeko lanetan.
5. Aurrekontu zuzkidurarik ez duen Plana da, eraginkortasun erlatibokoa, eta horrek garatu eta bete dadin zeharo baldintzatzen du. Aurkakoa baiesten den arren, Euskadiko EGBk Eusko Jaurjaritzaren Plana dela ulertzen du, eta Jaurjaritza dela planaren emaitzen erantzulea. Bestalde, ez da behar bezala frogatuta geratzen adostasuneko dokumentua denik, Planak dioen bezala.
6. Behin baino maizago aipatzen da tokiko eta foru administrazioek aurreikusitako jarduerak gauza daitezzen izan behar duen eginkizun gakoa. Hala ere, orain arte behintzat ez dago erakunde horiekin inolako akordiorik, eta duten eginkizuna kontuan edukita, Planaren prestakuntzan eta konpromisoak bereganatzen eginkizun gakoa jokatu behar izango zuketean.
7. Ohartzen gara, II Gazte Planaren soslaia deskribatzean, Informazioaren Teknologia Berrien protagonismoa eta, zehazki, lan merkatuarekin eta gaitasunarekin, eta kulturaren eta aisiaren eremuekin zerikusia duten kontuetako garrantzia aurkezten direla berritasunik nagusien artean. Protagonismo horrek, ordea, ez da ondoren Planaren garapenean inon islatzen.
8. Planean ezarritako xede eta lehentasunei dagokienez, deigarria da aurkezten diren jarduera ildo eta ekintzen ugaritasuna eta heterogeneotasuna, gazteen alorrean aritzen diren eragileen aniztasunaren eta jardun behar deneko eremuen zabaltasunaren ondorio garbia, zalantzarik gabe. Hala ere, planteatzen diren ekimenetako batzuk jada abiarazita daudela ikusten da, besteak jada esperimendu direla¹ eta, hirugarren multzo batean, etorkizunerako ekintzak diren beste batzuek daudela. Ugaritasun honetan argitasuna, zehaztasuna eta, batez ere, plangintza orotarako funtsezkoa den zerbait, alegia, lehentasunen definizio zehatza, galtzen dira. Gainera, dokumentu osoan zehar lortu nahi diren xedeetako batzuen eta ondoren ebakitako interbentzio ildoaren artean korrelazioirik ez dagoela ikusten dugu, eta aldi berean kasuren batean xede legez aipatzen dela interbentzio ildo beharko lukeena, Irizpen Aurreproiektu honetako puntu desberdinetan iruzkintzen den bezala.

Irukin orokor hauek egin ondoren, Euskadiko EGBk beharrezko irizten dio II Gazte Planaren Zirriborroaren gainean ondoko **Berriarazo oharrak** egiteari:

---

¹ Aurrerago interbentzio ildo hauetako biren kasu zehatzen berri ematen da.

2.1.1. Laneko eta Lan Merkatuan Txertatzeko Eremua

Lehenik eta behin, nabarmendu behar da diagnostikoan egindako egokitzapena, EAEko lan merkatuan azkeneko urteotan izan diren aldaketa garrantzitsuen eta langabezia tasen bilakaeran izan duten islaren aurrean. Hala ere, guk uste dugu aldaketa horiek ez direla nahikoa sartu Planaren ondorengo garapenean eta, zehazki, Laneko eta Lan Merkatuan Txertatzeko eremuaren xede eta jarduera lerroen zehaztasunean.

Halaber, antzematen dugu Gazte Planak enplegua sortzeko baliabide legez prestakuntzan jartzen duen indarra. Baina aurrerapen nabariak dauden arren, bereziki lanbide heziketaren duintzean, oraingo langabezia mailaren ondoan gaitasun jakin batzuetan dagoen langile eskasiako egoerak ere aurkitzen ditugu, eta kontraesan horren jatorria prestakuntzaren eskaintzaren eta laneko merkatuaren beharren arteko desorekan dago. Gure ustez Gazte Plana lehenasunezko tratamendua eman beharko lieke desoreka hori zuzentzera bideratzen diren ekintzei.

Finantzaketa erakundeen inplikazioa enplegua sortzeko (Zirriborroaren 52. orrialdea)

Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzorde honi harrigarria iruditzen zaio aipamen hau, zeren diagnostikoa gazteen arazoan oso alderdi orokorreki buruzkoa baita. Finantzaketako erakundeen aipamena enplegua sortzera bideratzen diren ekimenen emaitzen ebaluazioaren atalean egin liteke (53. orrialdea), edo enpresek enplegua sortzeko duten konpromisoarenean (54. orrialdea), beraz, aipamen hori dagoen tokitik kendu eta esandako beste atal horietako batean sartzea proposatzen dugu. Gainera, kontuan eduki behar da finantzaketa erakundeen aipamen generikoa egiten dela eta, egia esan, erakunde jakin batzuek soilik, batez ere Aurrezki Kutxak, dira Gizarte Obrari lotzen zaizkion enplegua sustatzeko formulak izaten dituztenak.

Lan merkatuan txertatzeko ibilkizunak sendotzea (53. orrialdea)

II Gazte Planak garrantzi berezia ematen dio gazteen enpleguaren kalitateari, eta izan ere, lehenengo helburuak gazte guztien lan baldintzak hobetzea izan behar du. Baina enpleguaren eta gazteriaren arteko erlazioari ekitean, kalitatea eta enplegatze maila neurtu behar dira, kontuan izanik prestakuntza gaitasuna, eskarmentua hartzeko aukera edo karrera bat garatzeko ahalbideak bezalako parametroak, batzuetan aldi baterako kontratuz egiten den iruzur eta gehiegikeriazko erabilpenaren aurka jotzeko beharrari kalterik egin gabe.

Ildo horretatik beretik, kontuan eduki behar da lan merkatuan txertatzeko ibilkizunen sendotze honek nahitaez eskatzen duela gazteek profesionalizatzen direneko lanpostuetan egon daitezen. Profesionalizatzeko hori, jakintza teknikoari gehiago dagokio baino lan bizitzan zehar jabetuz doazen lan espazioak garatu eta eskuratzeari. Hortaz, proposatzen da pertsona eginez joan den lanak nolakoak izan diren, profesionalizatzen lagundu dioten ala ez, edo batzuetan aldi baterako kontratuz egiten den erabilpen irregularraren bidez behin eta berriro izandako langabezia egoerako ibilbideko etenak soilik izan diren soilik kontuan hartzea.

Puntu honetan laneko istripuen arrisku eta kopuruen eta eskarmenturik ezarekin izan lezakeen loturaren arazoa azaleratzen da, nahitaez. Ondorioz, ondo etorriko litzateke Osalanek gazteriari dagokionez istripu mailari eragiten dioten aldagai desberdinen gaineko azterketa egin dezan.

Beste gauza batzuen arloan, oharren gara lan merkatuan txertatzeko ibilkizunen sendotzearen alta honetan, eta "Prestakuntza ibilkizunak sendotzea" goiburua duen atalean (58. orrialdea), ia berdinak diren alderdiak aztertzen direla, bati batzuetan berdin-berdinak diren testuetan jasota. Bi eremuetan eduki berdinak daudela onartu arren, gure ustez irudimenezko ahalegina egin beharko litzateke errepikapenak saihesteko, horrek dokumentua aberastuko baitu.

Enplegua sortzera bideratzen diren ekimen desberdinen emaitzak ebaluatu beharra (53. orrialdea)

Gazte Planak enplegu politiken emaitzak ebaluatu behar direla dio, sortutako gazteentzako enplegua nolakoa izan den aztertzea ere bestea bezain garrantzitsua izango litzatekeen arren. Gure buruari galdetu beharko genioke ea zergatik dagoen dibergentzia hori EAEko gazteen enpleguaren partzialtasun eta aldi baterako izaeran EBekoaren aldean. Arazo hauek ebaluatzeko jardueretan sartzea proposatzen da erantzuna ematen ahalegintzeko.

Aldi berean, kontuan eduki behar da enplegua hein handian jarduera ekonomikoaren eta euskal produkzioaren ehunaren modernizazio prozesuaren ondoriozko aldagaia dela, non teknologian, kalitatean, antolaketa egokitzean, eta abarretan inbertsio tasa garrantzitsuak dauden. Baina ez da enplegu politika desberdinen eraginkortasunik gutxietsi behar, eta hori dela-eta, enplegu politiken ebaluazioari eta eztabaidari eutsi behar zaiela planteatzen dugu.

Enplegua sortzeko eginkizunen banaketa: enpresen konpromisoa eta tokiko erakundeen paper berria (54-55. orrialdeak)

II Gazte Planaren Zirriborroak ezartzen du enpresek eta kontratatzeko ahalmena duten beste erakunde batzuek gazteak lan merkatuan txertatzera eta gazteen lan baldintzak hobetzera bideratzen diren ekimenekin konprometituta jarraitu behar dutela.

Horren harira, EAEko enpresarien kolektiboak gazteak enplegatzeko maila areagotzeko gaien adierazten duen konpromisoa hezkuntza sistemarekin daukan elkarlanean gauzatzen da, bereziki Lanbide Heziketarekin, gazteek enpresetan praktikak egin ditzaten. Lan baldintzak hobetzeari dagokionez, konpromisoa sakontzeko sortzen den enpleguak gaitasun emalea eta, iraunkorra-edo izan beharko luke, zeren bestela prekariotasuna eta produktibitatearen eta baltzuen kapitalaren galera ekar bailezake.

Enplegurako Prestakuntzaren eremuko xedeak (63. orrialdea)

Gazte Planaren Zirriborroan proposatzen diren xedeetako bi "Emakumeen jardueraren tasa gehitzea, emakumeen langabezia tasa murriztea, eta lan merkatuko bereizkeria bertikal eta lanaren ondoriozkoari aurre egitea" eta "Gizarte eragileek enplegurako prestakuntzaren plangintzan eta kudeaketan duten partaidetza areagotzea" dira. Euskadiko EGBk ikusten du bi xede horiek ez dutela ondoren egiten den interbentzioko lerroen zerrendan inolako korrelaziorik.

Azkenik, eta ilustrazio gisa, II Gazte Planak planteatutako, eta praktikara emaitza on gehiegirik gabe emandako bi interbentzio lerrori buruzko esperientzia azaltzen da:

1.2 Interbentzioko ildoak: "Enpleguaren banaketa sustatzera begira doan politika koordinatua garatzea"

Enplegua sortzeko modu gisa lanaren banaketaren gaiari dagokionez, enpresa eta sindikatuen ordezkariak eztabaida sakona egin dute, eta ez dute gutxienezko adostasuneko elementurik ezartzerik lortu. Oraindik zabalik dagoen eztabaida, non alderdiek bidezkoak diren desberdintasunei eusten dioten, hor dagoela ere, azkeneko urteotako errealtateak lan enpleguaren sorrera garrantzitsuaren testuinguruan banaketaren adierazpen zehatz batzuek esperimintatzeko aukera eskaini du.

Gazte Planak, EGBren ustez, enplegua sortzeko arloan gizarte eta ekonomiako eragileek adostasun puntuak, bereziki gazteriarri aplikatzeko orduan, iristen dituzteneko proposamenetara hurbildu beharra agerrarazi behar du.

1.5: Interbentzioko ildoak: "Gazteen enpleguaren kalitateari helduko dion gizarte mailako erabakia garatzeko foroa sortzea"

Gizarte mailan har litezkeen bestelako erabakiak izanik ere, Euskadiko EGBk uste du Euskadiko Enplegurako Batzordea, gizarte eragileen eta ataletako ordezkarien organo hirukia den izanik, gazteen enpleguaren kalitatearen inguruko eztabaida garatzeko egokia izan litekeela.

2.1.2. Enplegurako Irakaskuntza eta Prestakuntza Eremua

Balioen garrantzia (67-68 orrialdeak)

II Gazte Planak garrantzi berezia ematen die balioei, oinarritzeko toki eta gazteen egoeraren deskribapen hutsetik harantzago joateko bitartekoa baita, eta esaten du balioen kontuari heldzeak zeharrekoa eta diagnostikoaren alor desberdinekin koherentea izan behar duela. Horren harira, ondoko oharrak egin behar ditugu:

- Faltan hartzen da oinarritzeko balioen hierarkiaren inguruko hausnarketa. Hierarkia hori "izatea" "edukitzea" edo "itxura ematea"ren balioen aurretik jarriz egituratu beharko litzateke, horrek aipatutako beste balio batzuek, hala nola, elkartasuna" edo "tolerantzia" sustatzen lagunduko bailuke.
- Kakotzat jotzen diren balioak Berdintasuna, Erantzukizuna, Partaidetza, Tolerantzia, Demokrazia, Elkartasuna eta Aniztasunaren Errespetua dira. Diagnostikoaren eremuetako gehienetan ez zaie ondorengo aipamenik egiten balio horiei, Irakaskuntzan eta Kirolean ezik.
- Balioen garrantziaz hitz egitean (67. orrialdea) balioen inguruko eztabaida serioa sustatu behar dela aipatzen da, baina gai hori ez da ondoren aurreikusitako jardueren artean jasotzen.

Erantzukizunak banatzea (69. orrialdea)

II Gazte Plana Administrazioak hezkuntza alorrean duen paper hegemonikoaz eta hezkuntzaren elkarteko munduarekiko harremana artikulatzeko zailtasunaz mintzatzen da. Hala ere, gai honetan aurreikusten diren jarduerak neurri handian hezkuntza zentroen eta irakasleriaren ingurukoak dira, horiek zeharo halabeharrezkoa den eginkizuna esleitzuz. Ondorioz, alderdi hori Planean ondo islatuta geratu behar dela uste dugu.

2.1.3. Etxebizitzaren Eremua

Arazo konplexua (73. orrialdea)

Epigrafe honen azkeneko leerroaldean baiesten da "gazteei, etxebizitzari eskuratzeko orduan, aurretiaz planteatzen zaizkien alternatibak asko direla". Adierazpen horrek ez du oso zorionekoa ematen, aurreko eta ondorengo orrialdeetan deskribatzen diren arazoak kontuan izanik, beraz, iruzkin hori ezabatzea komeni dela uste dugu. Bestela, ustezko alternatiba horiek zerrendatu beharko lirateke.

Gomendatzen da, era berean, II Gazte Planak lerro babestuei heldu ahal izateko baldintzen gaineko informazioa eguneratu eta osa dezala, zeren Etxebizitzetarako 2000-2003 Plan Zuzendariak horren inguruko berritasun garrantzitsuak ekarri baititu².

Etxebizitza eremuko xedeak (77. orrialdea)

Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzorde honek ikusten du "Etxebizitza epe luzerako ikuspegitik ikusita, etxebizitzaren salneurrietan eragiteko lan ildotik jarraitzeko" eta "gazteen arteko azpitalde desberdinen etxebizitza eskaria eta beharrianak ezagutzeko" helburuak ez dira ondoren inongo jarduera lerrotan islatzen.

2.1.4. Osasun eta Gizarte Ekintza Saila

---

² Esku artean dugun gairako berritasun garrantzitsuen artean, aipagarria da gizartekotzat sailkatutako etxebizitza guztien xedea, Plan honen arabera, alokairuan laga daitezela.

Osasuna: Atzinsolasa (80-81 orrialdeak)

Atal honetan esaten da “osasunaren gehiegizko balorazioa dela gaztediaren sektore batzuetan dauden elikadurazko zenbait trastorno azaltzen dituen arrazoietakoa bat”. Ez du ematen hori arrazoi nagusia denik. Irudiaren gehiegizko balorazioa eta irudia edertasuneko kanon jakin batzuetara egokitzeko ahalegina (osasunaren eskutik joan daitezkeenak ala ez), ordea, badira, beste batzuen artean, elikadurazko trastornoekin zerikusia duten faktoreak. Ondorioz, hor goian azpimarratutako esapidearen ordez beste hau jartzea komeni dela uste dugu:

“Irudiaren gehiegizko balorazioa eta irudia edertasuneko kanon jakin batzuetara egokitzeko ahalegina daude gaztediaren sektore batzuetan dauden elikadurazko zenbait trastorno azaltzen dituen arrazoiaren artean”.

Gazteriari modu berezian ukitzen dioten herri osasuneko arazoak (81-82 orrialdeak)

Gazteriari modu berezian ukitzen dioten herri osasuneko arazoak aztertzean, gazteen sexu jarduerari lotutako trastornoak aipatzen dira. Horietatik, beraz, gazteen sexu jardunak oso osasungarriak ez diren ondorioak dituelako ideia ateratzen da. Zehazki, aipatutako adierazpen horren ordez ondoko hau jar liteke:

“Gazteen sexu ohiturek oso osasungarriak ez diren ondorioak ekar ditzakete”.

Osasunaren atalaren xedeak (85. orrialdea)

Ohartu gara “Osasunaren gaineko Informazio eta Prestakuntzako politika orokorra garatzeko” helburuak ez duela berari lotutako jarduerari ildorik.

Gizarte Ekintzako ataleko interbentzio lerroak (90. orrialdea)

Gizarte Ekintzaren gaian interbentzio lerro bakarra aipatzen da, “Gazteen gizarte mailako bazterkeriari aurrea hartzea”, orokorregia dena, eta ildo baina xedea ematen duena.

2.1.5. Gazteen Aisia eta Kulturaren Eremua

Kulturaren atalaren xedeak (102. orrialdea)

Proposatutako bi helburu, alegia, “Gazteen kultura jarduerari dituen fase desberdinetan sostengatzea” eta “Gazteen kultura jardueran euskararen erabilpena sustatzea”, xede eta interbentzio lerro dira, aldi berean, eta “Komunikazio eraginkorra lortzea gazteen kulturazko sormena sostengatzeko oinarritzeko bitarteko legez” planteatutako hirugarren xedeak, ordea, ez dauka inolako islarik inongo interbentzio lerrotan. Lehenengo bien kasuan, jarduerari ildoak dira helburu baina gehiago.

Kirolaren ataleko xedeak (106. orrialdea)

Kirolarekin lotuta proposatzen den interbentzio lerro bakarrak, alegia, “Kirolaren bitartez gizartearen baloreak ezartzen lagunduko duen Plana diseinatzea”, ez dauka atal honetan ezarritako beste inolako xedekin zerikusirik.

IV.- ONDORIOAK

Euskadiko EGBk Irizpenaren gorputzean egindako oharrak berresten ditu.

1 / 2002 IRIZPENA

Aitzitik, irizpena emandako arauaren izaera kontuan hartuta, Ekonomia eta Gizarte Arazoetarako Batzorde honek Kultura Sailari eskatzen dio Batzorde honi Gazte Planaren ekintzen kudeaketaren balorazioa eta ebaluazioa helaraz diezaion, balorazio eta ebaluazio horiek egiten diren bestetan, hemengo Gizarte Garapeneko Batzordeak ekimen honen babesean iristen diren lorpenen bilakaeraren jarraipen etengabea egin ahal izan dezan, eta horrela, izatekotan, geuk ere Kultura Sailari behar diren ekarpenak helarazi ahal izan diezazkiogun.

Bilbon, 2002ko urtarrilaren 18an

O.I. Lehendakaria
Rafael Puntonet del Río

Idazkari Nagusia
Manuel Aranburu Olaetxea